

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृत विश्वविद्यालयः)

Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University

(Established by an Act of Parliament)

प्राकृतभाषा-विभागः

Department of Prakrit Language (Assessment Period July, 2019 - June, 2024)

> Welcomes **Peer Team Members**

परिचय:

Introduction

स्थापनावर्षम्: अप्रैल १९९९ ई.

Establishment Years: April 1999

- 1996 तमे ख्रिस्ताब्दे प्राकृतभाषा-विभागस्य स्थापनार्थं जैनदर्शनविभागस्य तत्कालीन-अध्यक्षेन डॉ. सुदीप-कुमार-जैनेन प्रस्तावः प्रस्तुतः। तदर्थं प्रायोगिकदृष्ट्या सर्वप्रथमं प्राकृतभाषायाः प्रमाणपत्रीय-िष्ठप्लोमा-पाठ्यक्रमाणां संचालनं तस्यैव तस्मिन्नेव सत्रे समाब्धम्। तेषां कल्पनातीत-साफल्येन १९९८ ख्रिस्ताब्दे प्राकृतभाषा विभागस्य आचार्यकक्षाणां संचालनं तस्यैव सिक्रियतया तस्य तथा चातिथि-अध्यापकस्य योगदानेन समारब्धम्।तदनु पदविज्ञापनं जातमपि च अप्रैल १९९९ ख्रिस्ताब्दे विभागे अध्यापकयोः नियुक्तिपुरस्सरं जातम्। एवंविधिना विभागस्य स्थापना तथा च सञ्चालनं डॉ. सुदीपकुमारजैनस्य तथा च विद्यापीठप्रशासनस्य समवेतप्रयासैः संजातम्।
- In 1996, Contemporary HOD of jain darshan department Dr. Sudeep Kumar jain proposed for establishment of prakrit language department, from an experimental point of view, the first certificate diploma course in Prakrit language was started from that very session under his coordination. After the course was successfully organized, In 1998, the of the Prakrit Language Department started due to his active contribution and with the help of guest teachers. Then In 1999, teacher post for department advertised and appointed. Thus, the department was established and run by the joint efforts of Dr. sudeep Jain and the administration of the institute.

Vision

- प्राच्या-भारतीय-संस्कृतेः, साहित्यस्य लोकजीवनस्य च भाषायाः परिचयः अध्यापनञ्च। Teaching of Introduction to Oriental Indian Culture, Literature and Language of Folk Life.
- अस्याभाषायाः व्याकरणिकभाषावैज्ञानिक-संचरनयोः परिचय : अध्यापनञ्च। Teaching of the introduction of grammatical linguistic structure of this language.
- अस्या: भाषायाः साहित्ये विद्यमान-भारतीय-ज्ञानपरम्परायाः उद्भावना समीक्षणञ्च। The review of emergence of this language in indian knowledge tradition's existing literature.
- अस्या: भाषायाः विपुल-अप्रकाशित- साहित्यान्वेषणम् उद्भावनञ्च। The research and emergence of spacious unpublished litrature.
- भारतीयभाषाभिः साकं प्राकृतभाषायाः विविधप्रारुपाणां तुलनालकमध्ययनं विकासक्रमनिर्धारणञ्च। Comparative study of Prakrit language with Indian languages in various formats and determination of its evolutionary sequence.

ध्येयम्

विकसित भारत == अभियान ===

Mission

- प्राकृतभाषायाः भारतीयभाषासु वाङ्मय-विकासे च वास्तविक-भूमिका-निर्धारणम् Determining the actual role of Prakrit language among Indian languages and in literary development.
- भारतीयवाङ्मयस्य समृद्धौ प्राकृतभाषाणां तेषां साहित्यस्य च योगदान-निर्धारणम्
  Determining the contribution of Prakrit language and literature in Indian literature.
- प्राकृतभाषावाङ्मयस्य विविध-विधानां भारतीय-वाङ्मयस्य विकासे मौलिकावदान-निर्धारणम्

  Determining fundamental contribution of prakrit language literature in development of Indian literature in various ways.
- प्राकृतभाषायाः विलुप्तप्रायः पाण्डुग्रन्थाणां शिलालेखादीनां परिशोधनाय प्रयासाः

  Efforts to revise almost extinct manuscript texts and inscriptions of Prakrit language.
  - एतद्दृष्टया शोधकर्तृणां नियोजनम् तथा च संगोष्ठी-कार्यशाला-सम्मेलनादिभिः तेषामुद्भावनम् In this regard, organising researchs, seminars, workshops and conferences etc.

उद्देश्यानि

Objectives

- संस्कृत-संस्कृत्योः सहगामिनी सहयोगिनी च प्राकृतभाषा- इति निर्धारणम् । Prakrit language is the companion and partner of Sanskrit culture - its determination
- 2 संस्कृत-प्राकृतभाषयोः माध्यमेनास्याः भाषायाः वाङ्मयस्य चाध्यापनम्। Teaching of this language through Sanskrit Prakrit language.
- प्राकृत वाङ्मयस्य विविधप्रकाराणामौचित्य निधरिणमुद्भावनञ्च।
  Determination and development of the relevance of Prakrit language in various ways
- विश्वविद्यालय-पाठ्यक्रमानुरूपं पाठ्यग्रन्थादीनां निर्माणं सम्पादनमुनुवादश्च। Creating, editing and translation of text books etc. as per the university syllabus
- प्राकृतवाङ्मये शोधप्रवृत्तीनां वृद्धिकरणम् । Increasing research trends in Prakrit literature.

स्वीकृताः पाठ्यक्रमाः

Programmes Offered

	ī		
		ra	

• विद्यावरिधिः(Vidyavaridhi), Ph.D • विद्यावरिधिः

M.Phil.

• विशिष्टाचार्यः (Master in Philosophy)

• 2022 पर्यन्तं

PG

• आचार्यः/ M.A.

• प्राकृत

UG

· शास्त्री / B.A.

• प्राकृत

Diploma

• Diploma in Manuscripts and inscriptions

• पाण्ड्लिपि एवं अभिलेखशास्त्र

Certificate

• Certificate in Manuscripts and inscriptions • पाण्ड्लिपि एवं अभिलेखशास्त्र

विभिन्नेषु प्रस्तावितेषु कार्यक्रमेषु प्रवेशप्रक्रिया

Admission Process & Practices

विश्वविद्यालयः समये समये विश्वविद्यालयानुदानआयोगस्य (UGC) नियमविनियमानाम् अनुसारं कठोरं पारदर्शकं च प्रवेशप्रक्रियाम् अनुसरति। योग्यता-आधारित-चयनं सुनिश्चित्य राष्ट्रिय-स्तरीय-प्रवेश-परीक्षाणां माध्यमेन विविध-स्नातक-स्नातकोत्तर-कार्यक्रम-प्रवेशाः क्रियन्ते ।

The university follows a rigorous and transparent admission process in accordance with the rules and regulations prescribed by the University Grants Commission (UGC) from time to time. Admissions to various undergraduate and postgraduate programs are conducted through national-level entrance examinations to ensure merit-based selection.

विभिन्नेषु प्रस्तावितेषु कार्यक्रमेषु प्रवेशप्रक्रिया

Admission Mode to Various Offered Programmes

प्रवेशविधयः

Modes of Admission:

विश्वविद्यालये निम्नलिखितप्रवेशपरीक्षाणां माध्यमेन छात्राणां प्रवेशः भवति ।

The university admits students through the following entrance examinations:

- साधारणविश्वविद्यालयप्रवेशपरीक्षा (CUET UG) स्नातककार्यक्रमेभ्यः राष्ट्रियपरीक्षणसंस्थायाः (NTA) आयोजिता। Common University Entrance Test (CUET - UG) – Conducted by the National Testing Agency (NTA) for undergraduate programs.
- सामान्यविश्वविद्यालयप्रवेशपरीक्षा (CUET PG) स्नातकोत्तरप्रवेशार्थं एनटीएद्वारा आयोजिता। Common University Entrance Test (CUET - PG) – Organized by NTA for postgraduate admissions.
- विद्यावरीधि प्रवेशपरीक्षा (VVET) शोधकार्यक्रमेषु विशेषप्रवेशपरीक्षा (Ph.D.)। Vidyavaridhi Entrance Test (VVET) – A specialized entrance exam for research programs (Ph.D.).
- शिक्षा शास्त्री प्रवेश परीक्षा (SSET) शिक्षा शास्त्री (B.Ed.) कार्यक्रम में प्रवेश हेतु। Shiksha Shastri Entrance Test (SSET) – For admission to the Shiksha Shastri (B.Ed.) program.

पाठ्यक्रमस्य पक्षाः

Curriculum Aspects

• बहुबारं प्रवेश: निर्गमश्च

Multiple Entry & Exit

• चयनाधारिता प्रणाली

Choice Based,

• श्रेय: अङ्काधारित-पद्धति

Credit based,

• राष्ट्रियशिक्षानित्यनुसारं पाठ्यक्रमविकासः

Align with NEP-2020

मूल्याङ्कन प्रक्रिया

Evaluation Process

Assessment & Evaluation process

• उपस्थिति: Attendance

• अभिव्यक्तिकौशलम् Exercise skill

• परियोजनाकार्यम् Project work

• प्रदत्तकार्यम् Assignments

छात्रविवरणम्

Student's Details

Programme/Year	2023-24	2022-23	2021-22	2020-21	2019-20
शास्त्री/ शास्त्री (सम्मानितः)	00	00	01	02	01
आचार्यः/ M.A.	03	00	01	04	04
विशिष्टाचार्यः				04	02
विद्यावरिधिः (Ph.D.)	01	02	05	03	01
PG Diploma	00	00	00	00	00
Diploma	00	00	00	00	00
Certificate	00	00	00	00	00
Total	04	02	07	13	08

कार्यक्रमस्य/पाठ्यक्रमस्य ख्यापनम्

Courses / Program Exposure

नियोजनीयता: Employability

- प्राकृतभाषा साहित्याध्ययनात् छात्राः पुरातत्त्व-विभागे, अभिलेखागारेषु तुलनात्मक-भाषाध्ययन-क्षेत्रे, मानविकी-अध्ययनक्षेत्रे वृत्त्यवसरः।
  - By studying Prakrit language literature, students acquire eligibility for employment in the department of archaeology, in the field of comparative language studies of epigraphy, in the field of humanities studies.
- साहित्यिक-लेखनक्षेत्रे, सम्भाषणक्षेत्रे, प्रतियोगिपरीक्षार्थञ्च वृत्त्यवसरः ।
   They will achieve in the field of literary writing, in the field of conversation and for competitive examinations by their own abilities.
- विश्वविद्यालय-महाविद्यालयादिषु शिक्षाध्यापनक्षेत्रेष्वपि वृत्त्यवसर:। They will also be eligible for teaching fields in universities, colleges etc.
- पाण्डुलिपि-सम्पादनानुवादक्षेत्रेषु पुराविद्यानामध्यमानुसन्धान-क्षेत्रेषु वृत्त्यवसर: ।
   They are of immense usefulness in the field of manuscript editing, study and research in archaeology.
- जैनदर्शनस्य सामाजिकसंस्थासु अपि तेषां नियोजनस्य वृत्त्यवसर:। The eligibility for employment in the social institutions of Jainism also appears.

कार्यक्रमस्य/पाठ्यक्रमस्य ख्यापनम्

Courses / Program Exposure

उद्यमशीलताः Entrepreneurship

- प्राकृतवाङ्मयस्य गणित-भूगोल-खगोल-दर्शन-अध्यात्मादि-विषयाणां प्रशिक्षणम्।
   Training in mathematics, geography, astronomy, philosophy, spirituality and other subjects of Prakrit literature.
- प्राकृतभाषानिबद्ध-ग्रन्थाणां आदर्शपाठोच्चारण-प्रशिक्षणम् ।
   Training in the pronunciation of model texts in Prakrit language texts.
- प्राकृतछन्दसां शुद्धोच्चारण-प्रशिक्षणम् । Training in the correct pronunciation of the Prakrit stanzas.
- सिनेमा-दूरदर्शन-समाचारपत्र-आकाशवाणी आदि क्षेत्रेषु प्राकृतभाषायाः प्रस्तुति-प्रशिक्षणम्।
   Training in presentation of Prakrit language in cinema, television, newspapers, radio etc.
- प्राकृतभाषासु गद्य-पद्य-रूपकादि-विधिभिः रचनाप्रोत्साहनं प्रशिक्षणञ्च।
   Encouragement and training of composition in Prakrit languages through prose, verse, metaphor and other methods.

कार्यक्रमस्य/पाठ्यक्रमस्य ख्यापनम्

Courses / Program Exposure

कौशलविकास: Skill Development:

- प्राकृतभाषासु कार्यक्रम-सञ्चालनप्रशिक्षणम्।
   Program management training in Prakrit languages.
- प्राकृतभाषासु अनुवाद-रचनाकौशलादि-प्रशिक्षणम् । Training in translation and composition skills in Prakrit languages.
- प्राकृतरूपकोपरूपकाणाम् अभिनय-संवादपटुता-प्रशिक्षणम् । Training in acting and communication skills for natural metaphors and metaphors.
- सूचनामाध्यमेषु समाचार-उद्घोषणादि-कौशल-प्रशिक्षणम्। Training in news announcement and other skills in the information media.
- समाचारपत्रेषु अन्तर्जाले अपि च शोधपत्रिकादिषु प्राकृतभाषासु निबन्धादिलेखन-प्रशिक्षणम्। Training in writing essays in Prakrit languages in newspapers and on the Internet as well as in research journals.

पदविवरणम्

Faculty Position

Post Name	Sanctioned	Filled	Vacant
आचार्यः Professor	00	00	00
सहाचार्यः Associate Professor	01	01	00
सहायकाचार्यः Assistant Professor	03	02	01

विभागाध्यक्षस्य शैक्षणिकविवरणम्

Head of Department Profile

01. Qualification

- ि विद्यावारिधि (पीएच.डी.) Ph.D MA - Prakrit
- MA Sanskrit (I. Ph.)

03. Research Guidance

Ph.D. Guidance (on-going) - 01

Prof. Sudeep Kumar Jain DoJ: 28 July 1987 Teaching Exp.: 38 Years

02. Participation in various <u>Programmes</u>

- TV/ Radio Talk 05
- Seminar's 02 org., 20 Att
- Workshop 01 organized

04. Publication Details

- Book Published 09
- Editorial 10
- Research Papers 10
- Article 25

अध्यापकानां शैक्षणिकविवरणम्

Faculty Profile

S. No.	Name of Faculty	Designation	Educational Qualification (PG & above PG Level)	Specialization	Total Teaching Experience in yr.
1	सुदीप कुमार जैन	वरिष्ठाचार्य विभागाध्यक्षश्च	एम. ए. प्राकृत, एम. ए. संस्कृत (दर्शनवर्ग) पीएच. डी.	प्राकृत-संस्कृत- अपभ्रंशभाषा:पांडुलि पि-अभिलेखशास्त्रे	38
2	कल्पना जैन	आचार्य, पीठप्रमुखश्च	एम. ए. प्राकृत, एम. ए. संस्कृत पीएच. डी.	प्राकृत- संस्कृतभाषायाम्	25
3	विकास चौधरी	सहायकाचार्य:	एम. ए. जैनविद्या एवं प्राकृत, एम. ए. संस्कृत, एम. ए. हिन्दी पीएच. डी (प्राकृत), पीएच. डी (संस्कृत)	प्राकृत-संस्कृत साहित्यम् व्याकरणम् च	02

विभागीयाध्यापकानामुपलब्धयः

Faculty Achievements

SNo.	Name of Achievements		Total No.		
		National	International	University	
1	Participation in Seminar/ Conference etc.	08	02	07	17
2	Paper Presentation in Seminar/Conference etc.	27	05	03	35
3	Invited Talks/ Lecture in Seminar/ Conference/ Workshop etc.	10	04	05	19
4	Published Research Papers (UGC Care listed/Peer Reviewed)	15	02	00	17
5	Published Research Papers	14	00	00	14
6	Books	07	00	00	07
7	Any other Achievements awards	07	00	00	07

शोधनिर्देशनम्

Research Guidance

Research Guidance	Ongoing (Number only)	Awarded (Number only)
Doctorate (Ph.D.)	05	03
M.Phil.	00	02
Total	05	05

आयोजितगतिविधीनां विवरणम्

Activities Organised

S.No.	Title of Activity	No.	Level	Duration	No. of Resource Persons	No. of Participants
1	Seminars	02	National	2 days	10	50
2	Workshop	01	National	03 days	12	150
3	Special Lectures	17	Departmental	01 day	17	272
4	Any Others Activities	06	Departmental	01 day	06	250

दृश्यचित्राणि

विकसित भारत — अभियान —

Glimpse of Events

Departmental Special Lectures

दृश्यचित्राणि

Glimpse of Events

Departmental Seminars and workshops etc.

छात्राणाम् उपलब्धयः;

Students Achievements

In Point wise manner

अस्माकं विभागस्य छात्राः प्रतियोगि-परीक्षासु सम्मिलिताः सन् आत्मानं सक्षमतां साधयन्तु - एतदर्थं विभागे विभागध्यक्षस्य नेतृत्वे सर्वे अध्यापकाः प्रयतन्ते, मार्गदर्शनं सहयोगञ्च कुर्वन्ति । अतएव छात्रा NET/JRF आदि-प्रतियोगि-परीक्षासु अपि च राज्यस्तरीय-लोक-सेवा-आयोगेभ्यः संचालित-प्रतियोगि-परीक्षासु प्रविश्यानुभवं धारयन्ति। अपि च NET/SLET आदि-परीक्षासु सफला अपि जाताः। अद्यतन NET परीक्षायां तु अस्माकं छात्रेण सर्वेषु अपि विषयेषु सर्वोचाङ्कान् प्राप्य विश्वविद्यालयस्य नाम सुवर्णाक्षरैः अंकितम् ।

The students of this department participate in competitive examinations and achieve them by their capabilities. For this, all the teachers in the department work under the leadership of the Head of the Department and provide guidance and cooperation. Therefore, students also have experience of appearing in competitive examinations like NET/JRF etc., competitive examinations conducted by State level Public Service Commissions, and have also achieved success in NET/SET examinations. In the latest NET examination our student has brought glory to the University by securing highest marks in all subjects.

Student's Placements

अस्माकं विभागस्य निम्नांकिताः छात्राः/छात्र्यः निम्नानुसारेण आजीविकां लब्धवन्तः/लब्धवन्तीः- 1. डॉ. दिनेशः, संस्कृताध्यापकः, दिल्ली-शिक्षा-विभागीय-विद्यालये, नवदेहल्याम्। २०१६ 2. सतबीरसिंहः, संस्कृताध्यापकः, दिल्ली-शिक्षा-विभागीय-विद्यालये, नवदेहल्याम्। २०२३ 3. रतनः, दिल्ल्यामेव सेवारतः। (विवरणं सम्प्रति नोपलब्धम् 4. नेहा, संस्कृताध्यापिका, राजकीय-संस्कृतविद्यालये, अशोकनगरे, नवदेहली-स्थिते, २०२४ 5. स्वातिः परेलः, संस्कृताध्यापिका, क्वीन-वैली-पब्लिक-स्कूल-मध्ये, नवदेहली-स्थिते। २०२१

The following students of our department are presently working:--

- Dr. Dinesh, Sanskrit Teacher, Delhi education department, Gbsss Khyala no 1 New Delhi, 2016
- Satbir singh, Sanskrit Teacher, gbsss siraspur Delhi, 22-8-2023
- Ratan student, Working
- 4. Neha, Sanskrit Teacher, Rskv New Ashok Nagar (18/01/2024)
- 5. Swati Pate, Sanskrit Teacher, The Queen valley public school, 2021

विकसित श्रिभारत == अभियान ==

Strength

1 विभागे मूलशास्त्राधीति-विभागाध्यक्षः, अन्य-प्राकृताचार्यस्यैव दुहिता अपराचार्या तथा च प्राकृतक्षेत्रे विविधविश्वविद्यालयेषु कृतभूरिपरिश्रमः सहायकाचार्यः ।

The department has an expert of original Shastra as its HOD, The daughter of a Prakrit scholar is an other professor and There are assistant professor who have worked hard in various universities in the field of Prakrit.

२ विभागस्य विभागाध्यक्षः प्राकृतभाषायां साहित्यसृजने सिद्धहस्तः, अन्येऽपि अध्यापकाः प्रयत्नशीला:।

The head of the department is adept at creating literature in Prakrit language; other teachers also make efforts for this.

3 विभागस्य सर्वे अध्यापकाः पूर्णसमर्पणेन विभागस्य शैक्षिकं, प्रशासनिकञ्च दायित्वं निर्वहनम् ।

All the teachers of the department perform the academic and administrative responsibilities of the department with full dedication.

४ विभागे लघु-विभागीय पुस्तकालयमाध्यमेन छात्राणां हिताय पुस्तकादीनामुपलब्धता यथाशक्तिर्भवति ।

The department has a small departmental library through which books are made available for the benefit of students as per their capacity

५ नियमित-कक्षाद्वारेणापि छात्रहितसाधनं नवाचारश्च विभागस्य शक्तिः वर्तते ।

The department also has the strength to promote the welfare of students through regular classes.

दौर्बल्यम्

Weakness

1 विभागे आचार्यस्य (प्रोफेसर) पदं स्वीकृतं नास्ति । The post of Professor is not accepted in the department.

2 विभागीय-पुस्तकालयार्थं समुचित-संसाधनानां व्यवस्था अपेक्षिता। Appropriate resources are required for the departmental library.

3 अप्रकाशित पाण्डुलिपिनाम् पाठसंपद्नादि संसाधनानाम् अपेक्षा । Expectation of textual resources and other resources for unpublished manuscripts.

4 विभागे मासिकव्याख्यानमालादि-शैक्षणिकगतिविधीणां कृते अर्थव्यवस्था । The department is not provided funds for academic activities like monthly lecture series etc.

अवसराः

Opportunities

1 शास्त्रीयभाषा-स्तरप्राप्त्यनन्तरं सम्पूर्ण-शिक्षाजगति या अपेक्षा वर्तते, तस्य पूर्वत्यर्थं स्वीय-दायित्व निर्वाहनम्। Fulfilling one's responsibility for the expectations of the entire world of education after attainment of classical language level..

2 आधुनिकप्राकृतलेखने सहयोग:। Modern Prakrit writing assistance.

3 विभागाध्यक्षस्य अस्मिन् क्षेत्रे बहुजताsपि अस्य विभागस्य महदवसर:। The head of the department's expertise in this field is also a great opportunity for this department.

4 समसामयिकसन्दर्भे योगदान पाण्डुलिपिनां संग्रहणं प्रकाशनश्च । The head of the department's expertise in this field is also a great opportunity for this department.

प्रत्याह्वानानि

Challenges

१ प्राकृतभाषासाहित्याभ्याम् साकं वर्तमानपरिस्थितीषु समवाय:।

Combination with Prakrit language and literature in present circumstances.

२ प्रतियोगीपरीक्षासु अपि प्राकृतभाषा-साहित्यस्य च स्वतंत्रः प्रश्नपत्रार्थं प्रयासाः

Efforts should be made to have a separate question paper on Prakrit language & literature in competitive examinations also.

3 छात्राणां हिताय NET आदि परीक्षार्थम् अभ्यासकक्षानां सञ्चालनम्।

For the benefit of departmental students, practice classes should be conducted for NET etc. examinations.

४ प्राकृतभाषायाः प्रमाणपत्रीय-पत्रोपाधि-पाठ्यक्रमाणां पुनरारम्भ प्रयासः।

Certificate diploma courses in Prakrit language should be re-started in the department.

_					_
भा	q	-य	U	न	[:

Future Plans

- अध्यापकाणां छात्राणाञ्च हिताय प्राकृतभाषायाः सर्वान् विधान् अधिकृत्य एकस्यः स्तरीयः प्रामाणिक ग्रंथस्य निर्माणपरियोजना।
  - A project to produce a standard and authentic book covering all genres of Prakrit language for the benefit of teachers and students.
- प्राकृतवाङ्मयस्य सर्वान् विधान् अधिकृत्य एकस्य ग्रंथस्य वृहदूपेण निर्माणम्।
   Creation of a comprehensive book covering all genres of Prakrit literature.
- प्राकृतभाषा-साहित्ये शोधार्थं अपेक्षितशोधविषयाणां सूचीकरणं तेषाञ्च सामग्रीस्रोतणामिप सूचना तत्र संकलनीया।
   Listing of research topics required for research on Prakrit language and literature and compilation of their comprehensive sources
- प्राकृत-सम्भाषणस्य कृते स्तरीय-पाठ्यग्रंथनिमणिं तथा च शिविरसञ्चालनम्।
   Creation of quality text books and camps should be organized for prakrit speaking.

धन्यवादः THANK YOU